

BETREKKEN VAN MOEILIK BEREIKBARE OUDERS

---

*Wat je doet voor 'moeilijk bereikbare ouders'
is goed voor ALLE ouders.*

Een brochure voor ouderraden en
schoolteams met bruikbare
handvaten, praktijkvoorbeelden en
getuigenissen

Inhoud

INLEIDING	3
1. WAAROM ZIJN OUDERS MOEILIJK BEREIKBAAR?.....	4
2. EEN OPEN, GEÏNTERESSEERDE, NIET OORDELENDE HOUDING	8
2.1 Mama Mundi	8
2.2 Ouders die pas in België zijn, worden warm onthaald.....	9
2.3 Wijk in de kijker	10
3. VANUIT EEN WARM INFORMEEL CONTACT GROEIEN OUDERBETROKKENHEID EN CONCRETE OUDERPARTICIPATIE	11
3.1 ‘De Met’ en daarna het koffiemoment	12
3.2 Het koffiemoment, ‘de jat’, open-dek-moment, ouderkamer.....	13
3.3 Ontmoeting in het secundair onderwijs?.....	14
4. EEN WARM ONTHAAL	14
4.1 Onthaal op school.....	14
4.2 Ook de ouderraad kan zijn steentje bijdragen	15
4.3 Een warm onthaal op de ouderraad	16
5. BRUGFIGUREN EN KLASOUDERS	17
6. EEN DIVERS PUBLIEK BEREIK JE OP DIVERSE MANIEREN	18
6.1 Online communicatie met ‘druk bezette ouders’	18
6.2 Zoveel mogelijk communicatiekanalen om te communiceren met ouders.....	20
6.3 Huisbezoeken	21
6.4 Communiceren met ouders die geen Nederlands spreken.....	21
6.5 En hoe kan je communiceren met ouders in het secundair onderwijs?	22
7. LAAGDREMPELIGE COMMUNICATIE EN KLARE TAAL	23
8. ZOVEEL MOMENTEN OM OUDERS TE BEREIKEN	24
9. LAAGDREMPELIGE OUDERACTIVITEITEN – ENKELE PRAKTIJKVOORBEELDEN	26
10. WIE INSPRAAK KRIJGT, IS MEER GEMOTIVEERD	29
11. DE OUDERRAAD EN DE SCHOOLRAAD: EEN AFSPIEGELING VAN HET OUDERPUBLIEK OP JOUW SCHOOL?.....	30
12. DE STEM HOREN VAN MOEILIJK BEREIKBARE OUDERS.....	30
12.1 Dialoogtafels.....	31
12.2 Laagdrempelige manieren om ouders te bevragen	31
12.3 Van koffiemoment naar straf koffiemoment	32
13. GEMAKKELIJKER GEZEGD DAN GEDAAN!.....	33

INLEIDING

Actieve ouderparticipatie is positief voor heel de schoolgemeenschap. Leerlingen, ouders en het schoolteam hebben er voordeel bij. Uit onderzoeken blijkt dat kinderen zich beter voelen op school en beter presteren als de ouders nauw betrokken zijn. Voor kinderen is het fijn als ze merken dat hun ouders belangstelling hebben voor de gang van zaken in de klas en op school. Ook voor de ouders is hun betrokkenheid positief, want ze krijgen meer inzicht in het hele schoolgebeuren. Zo wordt de school van hun kind(eren) ook een beetje hun school.

Om de ouders te betrekken bij het hele schoolgebeuren, moet je hen op de eerste plaats bereiken. Ook de ouders die je weinig ziet op school, moet je aanspreken op hun mogelijkheden tot betrokkenheid: kansarme ouders, ouders met een migratieachtergrond, drukbezette ouders, ouders in een moeilijke persoonlijke situatie, ...

In deze brochure geven we enkele belangrijke aandachtspunten om **alle** ouders te betrekken. We illustreren dit rijkelijk met praktijkvoorbeelden, interviews en getuigenissen. Achteraan vind je een handige 'Quickscan' waarmee je kan nagaan hoe 'toegankelijk en oudervriendelijk' jouw oudervereniging is.

Volgende 'onliner' motiveert je alvast om met de info uit deze brochure aan de slag te gaan!

---

*Wat je doet voor 'moeilijk
bereikbare ouders' is goed voor
ALLE ouders.*

---

1. WAAROM ZIJN OUDERS MOEILIK BEREIKBAAR?

Het is belangrijk om stil te staan bij de vraag wie de 'moeilijk bereikbare' ouders zijn op jouw school.

Probeer de achtergronden van de leerlingen op school echt te leren kennen. Bij de inschrijving verzamelt de school informatie over de Gelijkekansen-factoren ('sociaal-economische status'). Deze geven heel wat informatie over de leefwereld van een aantal leerlingen. Meer info over GOK decreet: www.ond.vlaanderen.be/gok/ondersteuning. Onderzoek samen met de school de achtergronden van de leerlingen. Tracht in te schatten wat de gevolgen zijn van de leefomstandigheden van de gezinnen.

- **Ouders met een migratieachtergrond**

Sommige ouders met een migratieachtergrond zijn weinig geschoold en/of kennen ouderparticipatie in het onderwijssysteem in hun land van herkomst niet. Voor hen is de drempel om naar school te komen zeer hoog. Kortom, ze zijn weinig bekend met onze schoolpraktijk en nog minder met de ouderwerking daarin. Ze beseffen het belang van ouderbetrokkenheid bij het schoolse leren van het kind niet. Voor hen is het belangrijk om de voordelen van ouderbetrokkenheid voor het leren en welzijn van hun kind, goed uit te leggen.

- **Ouders met negatieve ervaringen in hun eigen schoolloopbaan**

Ze presteerden slecht, kregen veel negatieve kritiek of voelden zich ongelijkwaardig behandeld. Hun ouders werden weinig betrokken bij hun leerproces en zij bewaren geen al te beste herinneringen aan de contacten met hun leraren en de schooldirectie. Vaak voelden deze ouders zich geïsoleerd of slecht begrepen om hun afkomst of om hun manier van 'anders' zijn. Kinderen/leerlingen van deze ouders gaan vaak met een gevoel van mogelijk falen naar school. Of, zij krijgen weinig ondersteuning van thuis uit omdat hun ouders niet de beste herinneringen bewaren aan hun schooltijd.

- **Ouders die in armoede leven**

Deze ouders willen wel deelnemen aan oudervergaderingen, maar ze komen niet omwille van de moeilijke vergadertaal of omwille van de verwachtingen waaraan zij niet kunnen voldoen of ... omdat men achteraf iets gaat drinken. En iets drinken of een rondje betalen is best duur.

---

*Het begrip armoede is uiteraard **ruimer dan financiële armoede** alleen. Armoede is een netwerk van structurele uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere levensgebieden. Mensen in armoede worden **op alle levensdomeinen** door een diepe kloof gescheiden van de rest van de samenleving.*

*Door de **structurele en participatiekloof** blijven mensen in armoede verstoken van alle basisrechten en verliezen ze de greep op hun eigen leven en op de maatschappelijke besluitvorming. Deze uitsluiting heeft twee belangrijke gevolgen voor het gevoelsleven van mensen in armoede: een*

*enorme **drang om erbij te horen** en een zware **gekwetste binnenkant**.*

*Onder invloed van armoede worden bovendien **basiskennis en basisvaardigheden** die nodig zijn om zich in de samenleving te handhaven, niet verworven. Ten slotte wordt de **kracht** die uitgaat van mensen in armoede niet gewaardeerd en vaak zelfs niet gezien. Onbekendheid met de leefwereld van de arme of van het fenomeen van de missing link is er een logisch gevolg van.*

***De missing link** gaat over een wederzijds niet kennen van elkaars leefwereld, elkaars gevoelens en verwachtingen, elkaars waarden en normen, elkaars denkpatronen en oplossingsstrategieën, elkaars evidenties, enz. De missing link gaat evenzeer over het zich **niet bewust zijn** dat men al die aspecten van elkaars leefwereld niet kent.*

*Er is een fundamenteel verschil in positie tussen enerzijds de arme, die verplicht wordt constant in armoede te leven en anderzijds de organisaties en beleidsactoren die deze realiteit niet kennen. De beleidsmakers en -uitvoerders behoren meestal tot de middenklasse. Ze zijn **onbekend met de harde realiteit** van het leven in armoede in al zijn facetten en vooral met de **gevoelens van schaamte en vernedering** die gepaard gaan met de ervaring van de arme om voortdurend hulp te moeten vragen.*

(Uit de visie op armoede van vzw De Link)

- **Ouders met een lage kennis van het Nederlands**

Soms vormt de taal zelf een ware barrière omdat ouders onvoldoende Nederlands kennen. Brieven, uitnodigingen, folders zijn vaak opgesteld in een voor hen ontoegankelijke (onderwijs-)taal. Deze ouders lezen de informatie van de school niet of begrijpen ze gewoonweg niet ...

- **Ouders met een beperking**

Volgens WHO cijfers, kampt 10% van de ouders met een lichamelijke, sensorische of verstandelijke beperking. Het opvoeden van de kinderen is voor hen niet vanzelfsprekend. Ook de contacten met de school en het opvolgen van het schoolse leren, vraagt een extra inspanning van deze ouders. Het is een grote hulp voor hen als de school met hen rekening houdt. De school kan samen met de ouders bekijken wat zij nodig hebben om hun kind te helpen en hoe ze kunnen participeren aan de ouderwerking op school indien ze dit wensen.

- **Ouders met diverse culturele roots**

Bepaalde groepen ouders hebben geen lees-of luistercultuur maar wel een ontmoetings- en gesprekscultuur. Geschreven boodschappen zijn onvoldoende uitnodigend voor hen. Een avond lang luisteren vraagt te veel concentratie van hen. Deze ouders leren meer van het leven op school in concrete activiteiten die vanuit de invalshoek van 'elkaar ontmoeten' moeten worden georganiseerd.

- **Ouders met kinderen in het buitengewoon onderwijs**
 In het buitengewoon onderwijs gaan kinderen en jongeren vaak niet naar school in hun eigen gemeente. Ze hebben recht op leerlingenvervoer en worden thuis opgehaald en teruggebracht met de schoolbus. Dit zorgt er voor dat er weinig informele (schoolpoort)contacten zijn met hun ouders.
- **Ouders van anderstalige nieuwkomers**
 In het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) krijgen kinderen en jongeren van niet-Belgische nationaliteit die nieuw binnenkomen in ons land een taalbad en probeert men hen zo snel mogelijk Nederlands te leren. In het onthaalonderwijs in het basisonderwijs worden de leerlingen vaak geïntegreerd in een bestaande klas. In het secundair onderwijs komen de leerlingen meestal terecht in een OKAN-klas, een aparte klas waar intensief Nederlands geleerd wordt. De ouders van deze leerlingen zijn vaak niet vertrouwd met ons onderwijssysteem, spreken geen Nederlands en hebben geen uitgebreid sociaal netwerk. Het is een kwetsbare groep die extra aandacht en de nodige zorg verdient. De scholen doen vaak heel wat inspanningen om ook deze ouders te bereiken: inschakelen van tolken, openklasdagen, projecten, begeleiding op maat...
- **Voogden van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen**
 Een deel van de kinderen en jongeren in het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers zijn niet-begeleide minderjarige vluchtelingen (NBMV). Deze kinderen en jongeren zijn bijzonder kwetsbaar en vatbaar zijn voor allerlei misbruik. Sinds 1 mei 2004 bestaat in ons land een specifieke voogdij voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. De Voogdijwet bepaalt dat elke NBMV die op het Belgische grondgebied verblijft een voogd toegewezen krijgt.
 Een niet-begeleide minderjarige vluchteling is een kind of jongere, minder dan 18 jaar en afkomstig van een land van buiten de Europese Economische Ruimte. Hij of zij is niet vergezeld door ouders of een wettelijk vertegenwoordiger en is in België binnengekomen zonder de nodige reisdocumenten of vraagt asiel aan. Mogelijk is de minderjarige wel vergezeld door een familielid: een broer, zus, tante, oom, grootouder...
 De meerderheid van deze voogden zijn vrijwilligers. Ze worden aangestuurd door de Dienst Voogdij (FOD Justitie). De voogd moet de niet-begeleide minderjarige jongere op transparante en integere wijze begeleiden en steeds in het belang van de minderjarige op zoek gaan naar een duurzame oplossing. De voogd begeleidt de minderjarige ook in zijn onderwijstraject in België bijv. bij schoolkeuze, inschrijving, studiekeuze, enz. Het is belangrijk dat de voogd regelmatig contact heeft met de school, aanwezig is op oudercontacten en samen met de jongere beslissingen neemt. Door de vluchtelingencrisis in 2015 was er overal in Europa een stijging van het aantal niet-begeleide minderjarigen. Er was een tijdelijk tekort aan voogden, maar door een intensieve rekrutering is het aantal voogden (640) voor NBMV verdubbeld op meer dan een jaar tijd.
- **Ouders van nieuw samengestelde gezinnen**
 Nieuw samengestelde gezinnen waardoor een ouder vaak naar een andere woonplaats verhuist, een ouder die professioneel in het buitenland verblijft, een zieke ouder, een ouder die een mantelzorgfunctie opneemt, ... Het zijn allemaal

omstandigheden die maken dat een ouder minder of anders in staat is om zijn betrokkenheid bij de schoolloopbaan van zijn kind te tonen.

- **Drukbezette ouders**

Tenslotte zijn er de 'drukbezette ouders'. Mama, papa of beiden vertrekken 's morgens vroeg naar hun werk en komen weer thuis als de school al lang gedaan is. De kinderen verblijven voor en na schooltijd in de opvang of bij de grootouders. Deze ouders komen zelden aan de schoolpoort, komen niet naar activiteiten die overdag georganiseerd worden: zoals de mamadag of het toonmoment. Ze hebben dan ook minder mogelijkheden om de hechte band met de school van hun kinderen te ontwikkelen.

Het meisje dat tussen twee culturen is opgegroeid

Een (nu) 33-jarig Marokkaans meisje liep school in een Katholieke basisschool. Ze vond het er zelf heel fijn. Het zijn haar mooiste herinneringen. Maar er zijn ook nadelen: gezien het godsdienst- en cultuurverschil was het niet altijd gemakkelijk.

Zo had de school sneeuwklassen georganiseerd. Het meisje was heel blij dat ze met de klasgenoten naar Zwitserland kon. Een leuk einde van de basisschool! Maar zo gemakkelijk was het niet: ze mocht immers niet mee van thuis omdat er een mix was tussen jongens en meisjes.

Enorm teleurgesteld vroeg het meisje zich af waarom zij niet mee mocht en de anderen wel. Ik ben toch ook een kind of misschien hoor ik er gewoon niet bij? Ben ik nu zo anders?, vroeg ze zich af.

Niemand was er om haar duidelijk te maken waarom het niet kon. Tot een leerkracht haar vroeg of ze graag mee zou gaan... De leerkracht beloofde haar best te doen. Het meisje had ondersteuning, bloeide van blijdschap en fleurde op.

De leerkracht heeft met iemand van de familie gesproken en uiteindelijk waren ze overtuigd. Maar aangezien het meisje niet van in het begin gespaard had, zat ze achter met de betaling van de reis. Ze was de jongste in het gezin en haar ouders hadden het niet gemakkelijk om dit in één keer te kunnen betalen.

Maar uiteindelijk kon ze toch mee op sneeuwklassen! Op weg naar Zwitserland met klasgenoten die een verschillende cultuurachtergrond hebben, leuk hé! Laat kinderen uit andere culturen en godsdiensten zich ontplooiën. Dat brengt alleen maar kennis op en zo leer je ook samenleven. Dit zegt nu dat meisje dat toen met heel veel frustraties zat!

(getuigenis van Samira, studente ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting)

---

2. EEN OPEN, GEÏNTERESSEERDE, NIET OORDELENDE HOUDING

Bij contacten met ouders is de houding van het schoolteam heel belangrijk. Waar nodig moet een eerder (ver)oordeelende manier van omgaan en communiceren met ouders plaats maken voor een houding van authentieke interesse en respect. Schoolteams geven het beste van zichzelf om goed onderwijs te garanderen. Maar, de recrutering, selectie, opleiding en praktijk van leraren sluiten niet steeds aan bij de leefwereld van bepaalde groepen van leerlingen en ouders. Vervreemding en onbekendheid met elkaar zijn het gevolg.

Respect voor elkaars cultuur en achtergrond zorgt op termijn voor een sfeer van wederzijds vertrouwen en verbondenheid. Het is belangrijk aan de ouders te laten voelen dat je elkaar wil ontmoeten en elkaar wil leren kennen: “Ik kan iets van jou leren en jij van mij.”

“Na bijna 10 jaar ‘Mama Mundi’-werking is er een sfeer van vertrouwen, van vriendschap, van elkaar aanspreken. Wat zorgt voor de goede sfeer is het wederzijdse respect, de open communicatie, het feit dat iedereen altijd welkom is en warm wordt onthaald.”

(interview met Ann Van Hooste, Mama Mundi-Kessel-Lo)

2.1 Mama Mundi

Mama Mundi is een initiatief van de ouderraden van De Speelkriebel (kleuterschool) en De Mozaïek (basisschool) in Kessel-Lo. Mama's van de vier windstreken komen maandelijks samen op woensdagvoormiddag. Het programma bestaat uit een mix van doe- en praatactiviteiten.

Een greep uit hun werking: bereiden van gerechten uit heel de wereld, praatvoormiddagen over opvoeding en onderwijs, bezoek aan de bibliotheektoeren of de moskee, gezellige koffieklets tijdens het breien en haken, jaarlijkse ontdekkingswandeling door Leuven, meewerken aan het schoolfeest....

Het schoolteam van zowel de kleuter- als de lagere school staat achter Mama Mundi. Het schoolteam is soms vragende partij om bepaalde zaken te bespreken via Mama Mundi, bijvoorbeeld: de lage deelname van kinderen met een migratieachtergrond in het verleden aan openluchtclassen in de lagere school, het thema 'belang van op tijd naar school komen 's morgens in de kleuterschool',...

“We zijn gestart vanuit de vaststelling dat er weinig contact was aan de schoolpoort tussen Vlaamse mama’s en mama’s met een migratieachtergrond, dit terwijl onze kinderen heel vanzelfsprekend met elkaar spelen en omgaan. Het vertrekpunt was niet een probleem, wel werd getracht een positief initiatief op te zetten.

In de beginfase kregen we ondersteuning van de integratiedienst en van het RISO. Zij kenden meerdere mama’s en wisten wie ‘sleutelfiguren’ binnen welke culturen zijn. Via de ‘sleutelmama’s’ die de integratiedienst doorgaf, werden ook andere mama’s aangesproken.”

(interview met Ann Van Hooste, Mama Mundi Kessel-Lo)

BEZOEK AAN DE BIBLIOTHEEKTOREN IN LEUVEN MET DE MAMA MUNDI OUDERGROEP

2.2 Ouders die pas in België zijn, worden warm onthaald

Ayse Cetin is leerkracht van de OKAN klas van basisschool De Droomballon in Sint-Niklaas.

OKAN is de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers. Leerkracht zijn van een OKAN klas is meer dan lesgeven alleen, zorgen voor een warme opvang van de ouders hoort er ook bij. Kennis hebben van andere culturen en talen, helpt om goede contacten te leggen met de ouders. In de OKAN klas zitten kinderen die met hun gezin uit het thuisland gevlucht zijn, adoptiekinderen, kinderen via inburgeringstrajecten en kinderen uit families zonder papieren.

Gezinnen die pas in België zijn, kan je op hun gemak stellen door hen eerst en vooral hartelijk te ontvangen. Ik laat hen echt voelen dat ze in ons klasje welkom zijn. Ik kan ook een aantal talen om hen te begroeten of hen wegwijst te maken in hun eigen taal.

De ouders van de OKAN klas worden graag betrokken bij het schoolleven. Ze maken de gebakjes voor het schoolfeest. Vooral de kinderen vinden het super om samen met hun ouders naar een schoolse activiteit te komen.

Als er een kind verjaart, wordt dit uitgebreid gevierd in de klas, met de ouders erbij.

Meer info over de Wereldklas OKAN van De Droomballon: www.droomballon.be (klik op 'klassen', Okan 1)

2.3 Een ruimere kijk

2.3.1 Wijk in de kijker

Sommige scholen investeren in de vorming van hun personeel door hen te laten kennismaken met de wijken van waaruit de leerlingen naar school komen. Kent een leraar voldoende het leven op een sociale woonwijk? Hoe verloopt het leven in een mijncité? Wat doen buurthuizen in een stadswijk?

Voorbeeld uit Brussel: Ouders en leraren op wandel door de wijk

<https://www.klasse.be/archief/ouders-en-leraren-op-wandel-door-de-wijk/>

2.3.2 Armoede, van binnenuit bekeken

Of wat dacht je van een getuigenis van een ervaringsdeskundige in de armoede? Zij openen met hun getuigenis de ogen voor een wereld die het onderwijzend personeel vaak onbekend is. Vooroordelen worden doorprikt. Wederzijds begrip wordt gestimuleerd!

Volgende info is boeiend om te bekijken en te lezen:

- de film 'De Valies' <https://www.youtube.com/watch?v=sdfTUMwVEuc>
- <http://www.vlaams-netwerk-armoede.be/>
- Boek Volk van Marjorie Blomme en Tom Naegels
- Ik ben die oorbel van 2 euro. <http://www.recht-op.be/dossiers/17-ik-ben-die-oorbel-van-2-euro>

3. VANUIT EEN WARM INFORMEEL CONTACT GROEIEN OUDERBETROKKENHEID EN CONCRETE OUDERPARTICIPATIE

Informele momenten verhogen de kans dat leraren, leden van de ouderraad en ouders elkaar als persoon leren kennen. Zo ontstaat er een vertrouwensband. Deze vormt de basis waarop ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie kan groeien.

Informele contacten zijn vanzelfsprekender in het basis- dan in secundair onderwijs. In het basisonderwijs heb je de schoolpoortcontacten, koffiemomenten, moedergroepen. Ouders die een handje helpen op school, hebben daardoor meer kans op spontane contacten met de directeur en lerarenteam.

In het secundair onderwijs zal je op zoek moeten gaan naar momenten die zich hiertoe lenen: feesten, open-deur-dagen, oudercontacten, tijdens de pauze op een infoavond...

Ouders geven in onderzoek aan dat ze zich meer betrokken gaan voelen bij het schoolleven als ze tijdens contactmomenten **rechtstreeks** aangesproken worden door iemand van het schoolteam. Om allerlei redenen zetten zij moeilijker de eerste stap voor een gesprek: verschil in cultuur, schaamte, ontzag, onbekendheid met de onderwijswereld...

Scholen zijn goed bezig wanneer ouders de school van hun kind ook als hun school ervaren. Hét recept hiervoor bestaat niet. Een oudervriendelijke school is immers de optelsom van een goed onthaalbeleid, een professioneel schoolbeleid en ... een warm en professioneel team.

Laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten nodigen uit tot informeel contact, babbeltjes, en mogelijkheden om elkaar en elkaars cultuur te leren kennen.

Laagdrempelige activiteiten die een aangename, warme sfeer op school creëren waarin leerlingen en hun ouders zich veilig en thuis voelen, zorgen voor een vlotte omgang. Die goede band met ouders maakt het gemakkelijker om moeilijke boodschappen te brengen en te bespreken.

3.1 'De Met' en daarna het koffiemoment

Vrije basisschool De Vier Winden in Sint-Jans-Molenbeek

'De Met' is een moment van verbondenheid van alle partners op school. Elke vrijdagmorgen, voordat de lessen starten, zijn alle ouders welkom op de speelplaats.

De Met start altijd met een dansje en een lied dat iedereen meezingt. Gedurende een half uurtje worden er belangrijke zaken meegedeeld: activiteiten die op til zijn, worden aangekondigd.

En leerlingen die iets goeds gedaan hebben, worden in de bloemetjes gezet. Om het geheel aantrekkelijk te maken zijn de presentatoren verkleed.

Een 50-tal mama's en papa's zijn naar 'De Met' gekomen vandaag. De kinderen zitten op bankjes, de kleuters vooraan. De ouders en leraren staan achteraan, kijken toe en zingen mee. De directeur is verkleed als presentator en spreekt iedereen toe. Meester Dries speelt op zijn gitaar en iedereen zingt het schoollied. Jenny Klik, juf Sigrid die verkleed is als oude vrouw, deelt sterren uit aan de kinderen die iets positief gedaan hebben die week: goed gerekend, andere kinderen geholpen, flink getimmerd...

De kinderen krijgen applaus en mogen hun ster ophangen op het kasteel 'waardenburcht'. Kinderen die verjaren, worden ook in de bloemetjes gezet.

*Aansluitend worden alle ouders uitgenodigd voor het **koffiemoment in de eetzaal**. Veertig mama's van diverse origine, zitten rond de tafel. Er wordt koffie, thee en fruitsap gedronken en er staan koffiekoeken, pannenkoeken en broodjes klaar. De ouders van de ouderraad zetten alles klaar. Vandaag is het verbroedering met de*

ouders van de Franstalige school die in dezelfde gebouwen zitten. Dit is ook een gelegenheid om de nieuwe pedagogisch directeur voor te stellen.

3.2 Het koffiemoment, 'de jat', open-dek-moment, ouderkamer....

Ouders brengen 's morgens de kinderen naar school en worden aan de schoolpoort uitgenodigd om een kopje koffie of thee te komen drinken. Tijdens het **koffiemoment** krijgen ouders de kans om kennis te maken met andere ouders op een rustige en gezellige manier. Er is ruimte voor een gezellige babbel, gelegenheid om elkaar te leren kennen en nieuwe ouders worden wegwijs gemaakt. Ouders die nog niet voldoende Nederlands begrijpen, kunnen geholpen worden door andere ouders bij het ontcijferen en invullen van brieven en formulieren.

Het koffiemoment is een laagdrempelige activiteit waar alle ouders bij betrokken kunnen worden. Het biedt kansen om zowel autochtone ouders als ouders met een migratieachtergrond over de schooldrempel te helpen.

Informatie over de organisatie van een koffiemoment vind je op de VCOV website, rubriek ouderparticipatie.

Voorbeelden van laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten voor ouders vind je in de ouderinfotheek van de website www.vcov.be, rubriek '101 goede praktijkvoorbeelden'.

Het koffiemoment van basisschool Sint-Franciscus Instituut Borgerhout

In St Franciscus is er elke vrijdagmorgen een koffiemoment van 8u tot 8.30u. De ouders brengen hun kinderen naar de school en kunnen rustig nog een kopje koffie drinken. Ouders krijgen de kans om kennis te maken met andere ouders op een gezellige manier. Het is belangrijk dat er één of meer ouders van de oudervereniging aanwezig zijn alsook een leerkracht en/of de directie.

De oudervereniging heeft tijdens het koffiemoment ouders gevraagd om te komen helpen op het schoolfeest. Ze wilden graag een multicultureel desserten buffet organiseren. Er werden mama's met een migratieachtergrond aangesproken en zij hebben ervoor gezorgd dat iedereen van de desserten kon smullen tijdens het schoolfeest.

Iedereen mee in de digitale wereld: Cokidsproject - multimedialproject voor ouders en kinderen in de SB Klavertje vier, 1000 Brussel

De ouderkoepel Koogo, zorgde samen met IBM voor de installatie van KidSmart computers in enkele scholen. Deze computers zijn speciaal gemaakt voor kleuters.

De ouders werden betrokken bij dit project. Ze werkten samen met hun kleuters hun ICT vaardigheden en taalkennis bij.

http://www.citizenne.be/downloads/citizenne_citizenne_inspiratiegids_04_LOW.pdf

zie pagina 21

*Het gaat over kleine dingen: een glimlach,
even aandacht geven,
een babbeltje slaan aan de schoolpoort...*

3.3 Ontmoeting in het secundair onderwijs?

In het secundair onderwijs zijn ontmoetingsmomenten tussen ouders en schoolteam minder evident. Ouders komen niet meer tot aan de schoolpoort en de afstand tussen de woonplaats en de school is groter.

Toch zijn er momenten waarop er veel ouders naar school komen, zoals de klassikale oudercontacten bij het begin van het schooljaar. Die momenten kan je als ouderraad aangrijpen om ouders te verwelkomen met een drankje en een informele babbel te slaan. De ouderraad krijgt dan een gezicht en wordt meer dan een namenlijst.

Met een thematische restaurantdag bereik je heel veel ouders. Ze zijn niet alleen trots op wat zoon-of dochterlief bereidde, maar ze kijken en luisteren graag naar de achtergrond van waaruit dit initiatief ontstond. Tegelijk is zo'n dag of avondactiviteit een gelegenheid voor de leraren en de directie om een gemoedelijke babbel te doen met ouders.

Hetzelfde geldt voor een openklasdag in een nijverheidstechnische richting. Ouders zien hun kind graag schitteren aan de PC, de CNC-machine, de schrijnwerkerij, de tuinbouwserre... en de contacten komen zo.

Of wat dacht je van een oudercontact terwijl zoon- of dochterlief in een smeerpit onder een auto staat te werken? Of een infomoment waar de leerlingen voor het onthaal zorgen? Jassen aannemen, drankje aanbieden, de weg wijzen, de inleiding verzorgen...

4. EEN WARM ONTHAAL

4.1 Onthaal op school

Het eerste contact dat een ouder heeft met de school, bepaalt of de drempel hoog of laag zal zijn.

De **eerste indruk** is bepalend voor het verdere verloop van de contacten tussen ouder en school.

Als ouders goed onthaald worden, voelen ze zich thuis op school en zal je hen daarna ook gemakkelijker kunnen bereiken.

De ouderkoepels VCOV, KOOGO en GO! ouders, deden in 2011 onderzoek naar het 'onthaalbeleid op school'. Hiervoor werden verschillende focusgroepen georganiseerd. Uit de gesprekken met de ouders bleek dat het geheim van een 'goed onthaal' in kleine dingen schuilt, zoals: dat vriendelijke telefoontje, die vraag hoe het gaat, de open deur, de goede bewegwijzering, de kop koffie die ze kregen, de informele contacten... Een enthousiast en oudervriendelijk schoolteam verdient voor ouders alle respect.

De **basis** waarop een goed onthaal wordt uitgebouwd, bestaat uit: een respectvolle houding, een enthousiaste en geïnteresseerde instelling, de persoonlijke aanpak en de participatieve ingesteldheid van de leden van het schoolteam.

Een goed contact met de ouders opent ruimere perspectieven voor een vruchtbare samenwerking. Als de school goede contacten onderhoudt in 'goede tijden', is het makkelijker om ouders te betrekken in het zoeken naar oplossingen voor/in probleemsituaties.

Uit de bevraging blijkt verder dat de **rol van de directie cruciaal** is. Vanuit een warme relatie kan hij of zij ouders aanspreken op hun kracht, interesses en talenten. Het is belangrijk dat nieuwe initiatieven, voorbereidingen van beslissingen, ... kunnen rekenen op de steun en de gedragenheid van de ouders.

Tot slot mogen we de **secretariaten** niet vergeten. Zij zijn het kloppend hart van een school. Een vlotte, professionele en vriendelijke bediening wordt door ouders verlangd en geapprecieerd. Ouderbetrokkenheid krijgt duidelijk meer kansen als ouders met de deskundige hulp van de administratie hun weg kunnen vinden in het kluwen van de onderwijsadministratie: schoolattesten, studietoelagen, schoolrekeningen, attestering van afwezigheden, ...

Info over het onderzoek naar onthaalbeleid, vind je op de website van het expertisecentrum ouderbetrokkenheid (COB), www.ouderbetrokkenheid.be.

Je vindt er ook het instrument '**Binnen zonder Bellen**' om samen met het schoolteam aan het onthaalbeleid van jouw school te werken.

De rol van de directeur is cruciaal voor het betrekken van 'moeilijk bereikbare ouders'.

4.2 Ook de ouderraad kan zijn steentje bijdragen

De ouderraad kan ook zijn steentje bijdragen bij het onthaal van (nieuwe) ouders op school.

De ouderraad van Sint-Pieterscollege in Jette helpt op de wen-dag.

Op de 1° schooldag mogen de ouders op school blijven om te 'wennen'. Op die manier kunnen ze de school en de leerkrachten leren kennen. De ouders verzorgen de catering.

De ouderraad van VBS Groenveld in Heverlee pimpt de inkomhal

De ouderraad heeft de inkomhal van de school in frisse kleuren geverfd. De hal kreeg ook een oudervriendelijke inrichting: bank voor wachtende ouders, infoborden van de ouderraad en van de school, foto's.....

Inschrijfteams in het secundair onderwijs in een leerling- en oudervriendelijke omgeving

Een professioneel gevormd team van leraren stelt zich niet alleen gastvrij op, maar is ook goed op de hoogte van al de studiemogelijkheden op hun school en daarbuiten. Ouders en leerlingen voelen zich gastvrij onthaald in een uitnodigende omgeving en krijgen professioneel advies. Ouders begeleiden groepen van ouders tijdens de opendeurdag of inschrijfmomenten.

4.3 Een warm onthaal op de ouderraad

Ook als ouderraad kan je nieuwe ouders warm onthalen tijdens een vergadering. Besteed voldoende tijd aan de kennismaking. En geef uitleg over de werking van de ouderraad: structuur, huishoudelijk reglement, jaarlijkse activiteiten, wie doet wat...

Sommige ouderraden stellen een '**verantwoordelijke ledenwerving**' aan. Die zorgt ervoor dat nieuwe ouders in de ouderraad zich op hun gemak voelen, geeft hen extra uitleg, maakt een praatje met hen als ze alleen staan. Deze verantwoordelijke coördineert de 'helpende handen', de ouders die zich hebben opgegeven om een handje toe te steken op school. Zij komen meestal niet naar de vergaderingen. De verantwoordelijke ledenwerving contacteert hen als er hulp nodig is en zorgt ervoor dat de helpers duidelijk weten wanneer ze moeten komen en wat ze moeten doen. Zij/hij zorgt ervoor dat de ouders bedankt worden voor hun hulp of zorgt voor een kaartje bij een geboorte, ziekte...

Ouders steken graag een handje toe op school, zeker als je hen aanspreekt op hun talenten of hobby's. Ouders gaan vlugger toehappen om een handje toe te steken, als ze gevraagd worden.

De '**hulpcheque**' van Klasse voor ouders is een handig middel om ouders te vragen waarvoor en wanneer ze willen helpen op school.

Je kan de hulpcheque ook vinden op de VCOV website: www.vcov.be, rubriek ouderinfotheek, zoekterm 'hulpcheque'.

De ouderraad kan de hulp inroepen van de school om bij de inschrijving van nieuwe ouders, de hulpcheque te bespreken en te laten invullen.

Zorg ervoor dat nieuwe ouders er niet 'verweesd' bij zitten op de vergadering van de ouderraad!

5. BRUGFIGUREN EN KLASOUDERS

Brugfiguren hebben als vertrouwenspersoon van de ouders een positieve invloed op de relatie ouders - school, zowel binnen als buiten de school.

Binnen de school kan de leerlingbegeleider of de zorgjuf de rol van brugfiguur opnemen.

Buiten de school kan men hulp zoeken bij buurtwerkers, aanspreekpersonen van verenigingen van personen met een migratieachtergrond, van de integratiedienst of van verenigingen waar armen het woord nemen om met 'moeilijk bereikbare' ouders te communiceren en hen te betrekken bij de school. Zij hebben een degelijke kennis van de culturele achtergrond en de maatschappelijke problemen van de doelgroep. Een brugfiguur kan er voor zorgen dat de ouders meer naar de school komen. Daarna tracht een oudervriendelijke school de contacten zelf te onderhouden.

Klasouders zorgen ervoor dat de afstand tussen de school en de groep ouders kleiner wordt. Ze stimuleren de betrokkenheid van andere ouders door hen aan te spreken aan de schoolpoort of eens langs te gaan voor een gesprek. Door regelmatig met de (klas-)leerkracht te overleggen kunnen de klasouders ook voor de leerkrachten een klankbord vormen en een hulp betekenen.

De klasouders vormen een soort brug tussen de ouders van een klas en de leerkrachten en directie. Hun rol en hun takenpakket worden in elke school anders ingevuld.

Klasouders zijn één of, bij voorkeur, twee ouders per klas die een extra actieve rol vervullen in de communicatie tussen en de samenwerking van het schoolteam en de ouders.

Een klasouder is een brugfiguur tussen:

- de ouders van een klas en de leerkracht:
Een klasouder kan de leerkracht ondersteunen bij de praktische organisatie van activiteiten, bijvoorbeeld: meehelpen bij het regelen van vervoer, organisatie van een feestje, organisatie van begeleiding bij een uitstap. en eventueel op vraag van de leerkracht mee denken over het reilen en zeilen in de klas. De klasouder kan een signaalfunctie vervullen als één of meerdere ouders problemen hebben. Individuele problemen van één kind bespreken is echter iets dat tussen leerkracht en ouder moet gebeuren.
- de ouders van een klas onderling:
Een klasouder kan zorgen voor het uitwisselen van (mail)adressen, verjaardagen, nieuwtjes,... Zij/hij kan eventueel initiatief nemen om via activiteiten buiten de school

ouders en/of kinderen van een klas nog meer samen te brengen, bijvoorbeeld door eens samen een wandeling te maken in het park.

- de ouders van een klas en de ouderraad:

Klasouders kunnen ervoor kiezen zich bezig te houden met het beleid van de school door mee te vergaderen in de ouderraad.

De ouderraad kan via de klasouder informatie doorspelen aan alle ouders van die klas, om alle ouders persoonlijker te bereiken bij een klusjesdag, het oudercafé, de dag van de leerkracht, een infoavond,... En ook in de andere richting: bij die persoon kunnen de ouders terecht met vragen of informatie naar de ouderraad, of wanneer ze iets kwijt willen.

Klasouders zijn geen doorgeefluik. Zij zijn ook niet als enige verantwoordelijk voor de communicatie met de leerkracht. Het is niet de bedoeling dat klasouders gaan bemiddelen bij conflicten.

“Het is leuk en handig om het klasouder zijn te delen met twee. Toen ik klasouder was, heb ik dat in duo gedaan met een mama met een migratieachtergrond. Zij kon lezen noch schrijven. Terwijl ik berichtjes via de mail stuurde, bracht zij een aantal ouders die geen mail hadden steeds mondeling op de hoogte. Op die manier werd echt iedereen makkelijk bereikt.”

(interview met Ann Van Hooste, Ouderraad De Mozaïek in Kessel-Lo)

---

6. EEN DIVERS PUBLIEK BEREIK JE OP DIVERSE MANIEREN

Als je een zo ruim mogelijke groep ouders wil bereiken, moet je alle mogelijke middelen gebruiken om ouders aan te spreken en uit te nodigen.

6.1 Online communicatie met ‘druk bezette ouders’

De zogenaamde ‘druk bezette ouders’ hebben minder kans op informele contacten op school. Je ziet ze niet aan de schoolpoort en ze blijven vaak afwezig op ouderactiviteiten.

Je kan hen wel ‘digitaal’ betrekken bij wat er op school gebeurt: denk aan een klasblog, facebook of de schoolwebsite. Foto’s worden altijd erg gewaardeerd!

In het begin van het schooljaar kan je aan de ouders vragen hoe ze het liefst gecontacteerd worden: via e-mail, GSM, briefje... Een nota in de agenda kan voldoende zijn, maar vaak is toch meer duiding nodig via persoonlijk contact.

Hieronder schetsen we enkele praktijkvoorbeelden van ‘digitale’ communicatie met ouders.

De dynamische website van Sint-Jansbasisschool in Knokke-Heist

Een toegankelijke, attractieve website werkt drempelverlagend. Ouders worden betrokken bij het schoolgebeuren via de website. De directeur merkt op dat ouders regelmatig de foto's op de schoolwebsite bekijken en thuis praten over de klasactiviteiten. Ouders nemen sneller contact op met de school bij vragen, bemerkingen of problemen wanneer dit via de website kan.

Via diverse rubrieken informeert en communiceert de school met haar ouders:

- Nieuwsberichten op de homepage
- Schoonkalender met data van alle klas- en schoolactiviteiten
- 'Mijn gedacht' is een online blog waar leerlingen en ouders berichten kunnen posten
- De publiekstrekkers van de website zijn de fotoalbums. (Groot)ouders surfen regelmatig naar de website om te zien wat er leeft in de klas. De leerkrachten nemen bij elke klasactiviteit foto's.
- Ouder- en schoolraad hebben hun eigen rubriek

De facebookgroep van VBS De Kleine Bond in Val-Meer

Niet alle ouders komen regelmatig aan de schoolpoort. Vele kinderen worden opgehaald door grootouders, blijven in de naschoolse opvang of rijden met andere ouders mee. Afspraken maken over bijv. een afscheidscadeautje voor de juf op het einde van het schooljaar, is niet evident. Daarom nam een mama het initiatief om een facebookgroep op te richten voor de klas.

Hierdoor zijn alle ouders op de hoogte van hetgeen ze anders aan de schoolpoort zouden vernemen. Er wordt vervoer geregeld voor schooluitstappen, verloren voorwerpen worden gepost, foto's uitgewisseld... De leerkracht is geen lid van de facebookgroep. Het is immers niet de bedoeling dat facebook de individuele communicatie tussen ouder en leerkracht vervangt.

De digitale school – Basisschool Onze-Lieve-Vrouw in Kruibeke

De school en de oudervereniging communiceren digitaal met de ouders. Hiervoor gebruikt men 'Gimm-e'. Gimm-e is een softwaresysteem dat de informatie van de scholen, ouderverenigingen en clubs van een gemeente verzamelt, sorteert en op een prikbord zet. Op die manier ontvangen de ouders enkel die mails die ze zelf wensen. Via het Gimm-e prikbord

hebben de ouders altijd een overzicht van de activiteiten van hun kinderen bij de hand.

De ouders geven zelf aan van welke scholen, klassen en clubs zij info wensen. Gimm-e zet al deze info voor hen op een overzichtelijk prikbord. Gimm-e stuurt korte mailberichten als er een nieuwe activiteit voor jou op het prikbord staat. De ouders geven zelf aan van welke scholen, klassen en clubs zij info wensen. Gimm-e zet al deze info voor hen op een overzichtelijk prikbord. Gimm-e stuurt korte mailberichten als er een nieuwe activiteit voor jou op het prikbord staat.

6.2 Zoveel mogelijk communicatiekanalen om te communiceren met ouders

Ouders zijn een divers publiek. Sommige ouders hebben de gewoonte om alle brieven nauwgezet te lezen, anderen communiceren liever digitaal. Dikwijls is een persoonlijk contact nodig om informatie te geven of samen met ouders naar oplossingen te zoeken voor problemen.

Gebruik niet één, maar **zoveel mogelijk communicatiekanalen** om ouders te bereiken: brief, flyer, email, infobord aan schoolpoort, affiches, website (met ouderforum), elektronisch leerplatform, gimme, sociale media, aanspreken, schoolpoortcontacten, gsm/sms, klasouders, ombudsouder, lokale pers, schoolblog, huisbezoek ...

Herhalen is de boodschap!

Denk niet te vlug: "We hebben dit al per brief meegedeeld, ze zullen het nu wel weten."

"Bij het begin van het schooljaar krijgt elk kind een uitnodiging voor de eerste bijeenkomst van Mama Mundi in de boekentas. Mama's die al eerder naar Mama Mundi kwamen, maken ook andere mama's warm voor dit initiatief.

Doorheen de jaren is er een mailinglijst aangelegd, waar ondertussen 64 mailadressen in staan. Daar zitten ook een aantal mama's bij met reeds 'afgezwaide' kinderen. Zij blijven graag op de hoogte van Mama Mundi.

Voor elke activiteit wordt een uitnodiging per mail gemaakt. De uitnodiging wordt ook opgehangen aan het infobord van de school. Er worden ook papieren uitnodigingen verspreid aan de schoolpoort. Zowel Vlaamse mama's als mama's met een migratieachtergrond nodigen elkaar uit. Op de infoavond bij het begin

van het schooljaar, worden alle werkgroepen van de ouderraad aan de ouders voorgesteld, waaronder Mama Mundi.”

(interview met Ann Van Hooste, Mama Mundi Kessel-Lo)

6.3 Huisbezoeken

Als je de ouders niet kan bereiken via brief, mail, telefonisch of op het oudercontact, kan een huisbezoek een oplossing bieden. Het is een methode die kan werken bij allochtone en kansarme gezinnen. Begin het gesprek met niet bedreigende thema's en probeer zo het vertrouwen te winnen. Huisbezoeken vragen tijd en zijn dus niet praktisch haalbaar voor alle scholen.

De ouders van de OKAN klas (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) van Ayse Cetin, spreken geen Nederlands omdat ze pas in België aangekomen zijn. Het is niet altijd eenvoudig om met hen te communiceren. Als de ouders telefonisch niet te bereiken zijn, gaat Ayse op huisbezoek.

De kinderen hebben verschillende achtergronden, culturen en schoolse ervaringen. Ze spreken verschillende talen en hebben verschillende moeilijke situaties te verduren gekregen.

“Ik heb prachtige kinderen uit heel wat verschillende hoeken van de wereld. Om de ouders te bereiken, vraag ik hun gsm nummer. Na twee of drie dagen geen bereik, ga ik op huisbezoek. De huisbezoeken brengen me dicht bij hun thuissituatie. Ik begrijp hen wanneer ik zie in welke moeilijke omstandigheden ze (over)leven. Dat ze de school dan niet op de eerste plaats zetten, is begrijpelijk. Toch blijf ik volhouden om hen te stimuleren om hun kinderen dagdagelijks naar school te brengen. In de meeste gevallen lukt dit zeer goed.”

(interview met Ayse Cetin, OKAN leerkracht De Droomballon, Sint-Niklaas)

6.4 Communiceren met ouders die geen Nederlands spreken

Sommige ouders spreken onvoldoende Nederlands. Ze verstaan de brieven niet die meegegeven worden naar huis. Je bereikt hen het beste door hen rechtstreeks aan te spreken.

Op de briefwisseling is de tekst minimaal. Op een uitnodiging voor een oudercontact staan vier pictogrammen met het uur, de plaats en de namen van de ouders, de juf, de CLB medewerker en de tolk. Bij de evaluatie van de kinderen werken we met picto-rapporten.

De ouders weten echt niets van ons schoolsysteem. Ik begeleid de ouders simultaan mee met hun kinderen. Ouders krijgen 'les' in het begeleiden van hun kinderen. Zo worden ze stapsgewijs voorbereid naar de reguliere klassen.

Ik ga er steeds van uit dat als je iets niet kent dat je het kan leren. Daarom vind ik het belangrijk om iedere dag met de ouders contact te hebben. S' morgens of na schooltijd. Als er echt iets is dat ik wil bereiken of veranderen stap ik op de ouders zelf af. Ik wens vooral van mijn ouders de openheid en bereidheid om hun kind te helpen. De rest volgt van zichzelf.

(interview met Ayse Cetin, OKAN leerkracht De Droomballon, Sint-Niklaas)

Voor kwetsbare ouders is het belangrijk dat leerkrachten en directie beschikbaar zijn. Een directeur die 's morgens aan de schoolpoort de ouders welkom heet, nodigt de ouders uit om vragen te stellen en hun bekommernissen te vertellen.

Sommige ouders zijn bang maar als je zelf heel gemoedelijk naar hen stapt, lukt het in de meeste gevallen om hen over de drempel te helpen. Het is belangrijk om als leerkracht zelf eerst te investeren. Hou voor ogen dat het welbevinden van zowel kind als ouder voor gaat op de schoolse prestaties.

Ik ben vooral in de ochtend in mijn klas iets vroeger dan voorzien. Ouders komen rustig binnen met hun kind(eren). Ik hoef niet iedere dag iets te bespreken maar mijn deur staat open. Mijn ouders zijn het gewoon om op dit moment iets te vragen. Dit kan in functie zijn van hun kind of een administratieve vraag: buskaart, kansenpas, voedselbank, schoolreis, een briefje van een andere juf, inschrijving buitenschoolse activiteiten, OCMW,.....het kan echt van alles zijn. Het is belangrijk in de OKAN klas dat je als leerkracht zo'n beetje van alles op de hoogte bent om op hun vragen een antwoord te kunnen geven.

(interview met Ayse Cetin, OKAN leerkracht De Droomballon, Sint-Niklaas)

6.5 En hoe kan je communiceren met ouders in het secundair onderwijs?

In het secundair onderwijs blijven de persoonlijke contacten ook belangrijk. Een vriendelijke telefoon betekent een wereld van verschil en doet ouders die nog niet intekenden voor een informatieavond of een rapportbespreking, naar school komen.

Activiteiten moeten voor ouders haalbaar zijn. Een goede timing, duidelijke, positieve en haalbare verwachtingen nemen vaak de vooringenomenheid om naar school te komen, weg.

Elektronische leerplatformen zoals smartschool, school-online kunnen zeker ook een rol vervullen in een secundaire school. Er zijn scholen die een inlogcode geven aan ouders om de laatste nieuwtjes voor ouders te vernemen via smartschool.

De afgelopen schooljaren werd de schoolagenda grondig veranderd. In de daaropvolgende periode was efficiëntere communicatie via de agenda een prioritair actiepunt van het schoolteam. Het werd uitgebreid besproken op een pedagogische studiedag.

Leerlingen en ouders kregen een brief waarin de actie werd toegelicht. Bij het oudercontact werd de actie geëvalueerd met de ouders. Dit gebeurde door de schoolagenda's op te vragen bij de leerlingen en aan de ouders terug te bezorgen op het oudercontact, samen met het rapport. Waar nodig kon de communicatie in de agenda dan gebruikt worden om problemen te verduidelijken of om nieuwe afspraken te maken om de leerling te begeleiden.

De ouders werden 'verplicht' om naar het oudercontact te komen omdat niet alleen het rapport, maar ook de schoolagenda opgehaald moest worden. Van deze gelegenheid werd uitgebreid gebruik gemaakt om de agenda toe te lichten: waar en wanneer moeten de ouders handtekenen, waar bevinden zich de afwezigheden, nota's bij te laat komen, nota's in verband met gedrag in de klas of andere opmerkingen... Door dit met de ouders persoonlijk, en met de agenda ernaast, te bespreken, merkte de school dat de agenda beter opgevolgd werd. En dit zowel door ouders als leerkrachten! Tevens kwamen bijna alle ouders naar het oudercontact, wat voordien niet het geval was.

Meer info op www.vcov.be, ouderinfotheek, 101 goede praktijkvoorbeelden, zoekterm 'schoolagenda'

*De schoolagenda blijft een handig communicatiemiddel
in het secundair onderwijs.*

7. LAAGDREMPELIGE COMMUNICATIE EN KLARE TAAL

Voor scholen en ouderraden is het belangrijk om **goed te communiceren** met de ouders. Een eenvoudige en voor iedereen toegankelijke taal is daarvoor nodig.

Onderzoek in Brussel bij 300 kansarme ouders met een migratieachtergrond, wees uit dat voor $\frac{3}{4}$ van de ouders de brieven de belangrijkste bron van info over de school waren. Toch begreep $\frac{3}{4}$ van deze ouders de brieven niet. Deze ouders worden op deze manier wel 'betrokken', maar het Nederlands in de brieven is te moeilijk. Zo mist men het oorspronkelijke doel.

Er zijn verschillende mogelijkheden om anderstalige of taalarme ouders verstaanbaar te informeren: brieven vertalen, pictogrammen gebruiken, tolken of brugfiguren inzetten, investeren in NT2 (Nederlands Tweede Taal lessen) voor de ouders op de school, mondeling aanspreken, uitleg geven bij de brieven.

Zorg voor de mogelijkheid dat de communicatie met ouders in twee richtingen kan gaan. Ouders willen soms reageren op een mededeling of een brief of een woordcommentaar op een rapport: hoe voelt hun kind zich thuis als het van school komt, huiswerk maken loopt niet vlot, de resultaten stemmen niet overeen met de verwachtingen, ... Informeer de ouders hoe ze dit kunnen laten weten aan het schoolteam: een centraal telefoonnummer, het nummer van de zorgcoördinator, een vast mailadres, een vak voor commentaar op een evaluatie of een

rapport, de gesprekken van de leerlingenbegeleiding, de afspraakmogelijkheden met de directie, ...

Info over laagdrempelige taal:

- www.taalentgezin.be, de website over taal, van de ouderkoepels
- de huizen van het Nederlands te vinden op www.huizenvanhetnederlands.be
- prics, de provinciale integratiecentra, te vinden op www.kruispuntmi.be
- de diensten voor schoolopbouwwerk van gemeenten en steden

Klasse voor ouders heeft enkele mooie voorbeelden van een laagdrempelige brieven voor ouders.

Je kan deze brieven ook vinden op de VCOV website: www.vcov.be, rubriek ouderinfotheek, deelrubriek 'taal'. Per brief worden twee versies getoond: één moeilijke versie vooraleer de 'schrijfdokter' zijn oog er op liet vallen en één laagdrempelige versie die duidelijk en verstaanbaar is voor alle ouders.

8. ZOVEEL MOMENTEN OM OUDERS TE BEREIKEN

Het is moeilijk om alle ouders op eenzelfde moment te bereiken. Persoonlijke omstandigheden en de gezins- en werksituatie laten dit niet altijd toe. Denk er aan om ouders tijdig uit te nodigen zodat ze zich kunnen vrijmaken. Sta stil bij het vastleggen van deze oudermomenten, toets ze af bij de realiteit van uw school en ouders.

Tijdens het weekend kunnen de meeste ouders wel wat tijd vrij maken.

Dit is een geschikt moment om een gezinsactiviteit te organiseren. Gezinsactiviteiten trekken altijd meer volk. Sommige ouders zal je nóg beter bereiken als je hen laat weten dat baby's en peuters mee mogen komen, dat er kinderopvang wordt voorzien.

Om ouders met een migratieachtergrond en kansarme ouders te betrekken kan je overwegen een activiteit overdag te organiseren. Woensdagvoormiddag blijkt een goed moment te zijn. Voor een avondactiviteit is een woensdag dan weer niet zo geschikt: ouders moeten puzzelen om tijdig op sport- of andere vrijetijdsactiviteiten te zijn of hun kinderen er naartoe te brengen.

Overleg met de zorgjuf, een andere leerkracht of/en de directie om de activiteiten overdag/'s avonds mee te ondersteunen.

7.1. Infomomenten

- Opendeurdagen: dit is fijn voor de ouders waarvan de kinderen/jongeren al op school zitten, maar nog meer voor 'nieuwe ouders' die de school willen leren kennen. Het gaat hier eigenlijk over een 'kennismakingdag'.

- Infomoment bij het begin van het schooljaar : ouders verwachten hier algemene info van de school, maar maken graag kennis met de leerkracht(en).

- Infomoment voor schoolkeuze: Bij de overgangen naar lager, secundair en hoger onderwijs. Naast de algemene info is het hier belangrijk dat ouders weten waar ze terecht kunnen voor individueel advies.

- Openklasmomenten: Niet alle kinderen vertellen veel thuis! Ouders zijn nieuwsgierig naar wat er in de klas gebeurt. Kinderen tonen graag wat ze 'kunnen'. Dit zijn meestal fijne momenten voor de ouder-kind - leerkracht.

- Toonmomenten: In het secundair onderwijs zijn toonmomenten een laagdrempelige manier om ouders te betrekken. Vbn.: voorstelling van GIP, voorstelling van mini-onderneming, binnenkijken in een praktijklokaal, ... (aanvullen via info van Theo)

7.2. Oudercontacten

- Individueel oudercontact: Ouders kunnen meedenken over de manier waarop en wanneer (dag en tijdstip) het oudercontact wordt ingericht. Ouders krijgen graag de kans om ook iets in te brengen. Naast 'punten' horen zij graag iets over het welbevinden en talenten van hun kind / jongere. Ouders haken soms af uit angst voor de 'slecht nieuwsboodschappen'.
- Persoonlijke gesprekken: Ouders hebben soms behoefte aan een persoonlijk gesprek, buiten de oudercontacten. Deze gesprekken mogen niet enkel op vraag van de school kunnen ,maar ook op vraag van de ouders.

KOM-gesprekken in de Brede School Overvecht Nederland:

KOM-gesprekken zijn structureel ingebouwde persoonlijke gesprekken tussen Kind-Ouder-Medewerker. Elke leerling voert bij het begin van het schooljaar een gesprek met de groepsleerkracht. Dit gesprek bereiden ouders met hun kind voor aan de hand van een vragenlijst. In het gesprek komen verschillende elementen aan bod: wat kinderen leuk vinden, wat ze minder leuk vinden, waar ze aan willen werken in het jaar, welke talenten ze willen ontwikkelen, ...

Met ouders wordt ook nagegaan hoe ze op de hoogte gehouden willen worden van het leren van het kind: willen ze regelmatig op de hoogte gehouden, bijvoorbeeld omdat hun kind heel wat zorg nodig heeft, of zijn de tienminutengesprekjes voldoende. Met de leerkracht wordt ook afgesproken op welk moment en hoe ze tijdens het jaar overleggen.

Bron: http://www.bredeschool.info/sites/bredeschool.dev/files/Ouderbetrokkenheid_0.pdf

Een voorbeeld van wederzijdse verwachtingen:

In een brief aan Klasse voor ouders, vertellen twee papa's dat de verwachtingen van de juf niet altijd stroken met hun goed gevulde dagindeling.

Beide ouders hebben een fulltime job. Ze kunnen overdag niet op school zijn voor een overleg of om koffie te drinken. Een oudercontact om 15u is voor hen te vroeg. Om 18u zijn de winkels dicht en kunnen er geen spullen voor school gekocht worden. Maar ze zien hun kinderen niet minder graag. Ze vragen of de school hier rekening mee kan houden.

Lees meer hierover in Klasse voor ouders via onderstaande link:

<http://www.klasse.be/ouders/37138/vraag-verwacht-de-school-te-veel/#.U6k9t7Hy9Hc>

De organisatie van het oudercontact in het Sint-Pieterscollege Leuven

In het St.-Pieterscollege helpen de ouders bij de organisatie van het oudercontact. De ouders geven een seintje aan de leerkrachten en ouders als de '10-minuten' bijna om zijn. Dit wordt positief onthaald, omdat er geen ellenlange wachtrijen meer zijn.

Oudercontact en Kerstmarkt op één avond in de gemeentelijke basisschool Walfergem

Dit is een voorbeeld van een win-win situatie. Zowel op het oudercontact als op de kerstmarkt zal er meer volk aanwezig zijn.

Kerstmarkt samen met rapportavond lagere school en infomoment kleuters te Walfergem.

<http://www.koogo.be/inspiratie/goede%20praktijkvoorbeelden/hopduvelfeestkerstmarkt>

7.3. Ouderwerkingen

Sommige ouderwerkingen kiezen ervoor om op twee tijdstippen te vergaderen en telkens dezelfde thema's te bespreken. Op die manier kunnen zowel de 'dagouders' als de 'avondouders' hun inbreng doen. Het is wel goed om te zorgen voor een verbindingsfiguur tussen de twee groepen: een ouder die naar beide vergaderingen kan gaan of de voorzitters die afspreken om alles goed op elkaar af te stemmen.

Voorbeeld van vrije basisschool Sint-Pieterscollege Jette toevoegen (Karin)

- Moedergroepen en Vadergroepen :

Vooraan in de brochure vind je het voorbeeld van 'mama Mundi in Kessel-Lo' als praktijkvoorbeeld van 'moedergroepen en hieronder vind je de link naar de Vadergroep van De Horizon te Antwerpen.

<http://www.koogo.be/inspiratie/goede%20praktijkvoorbeelden/vadergroep%20de%20horizon>

9. LAAGDREMPELIGE OUDERACTIVITEITEN – ENKELE PRAKTIJKVOORBEELDEN

Hoe kan je ouders die je niet veel ziet op school, toch bereiken?

Hieronder geven we enkele praktijkvoorbeelden van laagdrempelige activiteiten voor ouders. Je kan er inspiratie uit halen zonder ze te kopiëren. Wat in één school werkt, zal niet zomaar werken in een andere school.

Multiculturele kookavond – Vrije basisschool Sancta Maria Leuven

Een kookavond is een laagdrempelige activiteit. Ouders met een migratieachtergrond zijn fier om te tonen hoe gerechten uit hun land van herkomst bereid worden. Het is dan ook geen groot probleem om gastkoks te

vinden. De oproep naar koks gebeurt liefst in meerdere talen met al vastgelegde data en een duidelijke omschrijving: het gaat om samen koken, geen professionele kookles, maar dagelijkse gerechten uit de eigen cultuur.

De oproepbrief wordt gericht verspreid onder alle ouders van anderstalige kinderen. Om de betrokkenheid te verhogen, worden de ouders ook aangesproken.

Meestal komt de gastkok met een voorstel en zorgt zelf voor de ingrediënten.

Wanneer er voor elke maandelijkse kookavond een ouder-kok is gevonden, worden alle ouders uitgenodigd per brief en via de digitale nieuwsflash van de school.

De gastkok legt het recept uit en vertelt ook iets over de eetcultuur van het land. De deelnemers koken mee en achteraf wordt de heerlijke maaltijd opgegeten met een glaasje wijn er bij.

De onkosten van de maaltijd bedraagt 5 euro per kookavond.

De recepten worden vertaald en aan alle deelnemers bezorgd.

Achteraf komt het recept met enkele foto's van de kookavond op de schoolwebsite.

Meer info op www.vcov.be , ouderinfotheek, 101 goede praktijkvoorbeelden, zoekterm 'kookavond'

Verteltas- en voorleesnamiddag Ouderraad basisschool Sint-Joris Brussel

Op een zaterdagmiddag in maart werden alle ouders en kinderen van de Sint-Jorisbasisschool uitgenodigd op de verteltas- en voorleesnamiddag.

Op het programma stonden:

- uitleg over de geschiedenis van 3 jaar verteltassen op school;
- ateliers met spelletjes uit de verteltassen en voorleessessies met drie kinderboekenschrijvers en illustrator Anne Westerduin, Mim van Keer en Marjolien Pottie;
- feestelijke opening van de leeshut van Sint-Joris;
- afsluiten met drankje en hapje.

Een verteltas is een leuke stoffen tas, gevuld met een prentenboek, een bijbehorend informatief boek en verschillende soorten spelmateriaal.

Elke verteltas vertelt zijn eigen verhaal. Het is een tas met een schat aan aantrekkelijke materialen die op verschillende manieren gebruikt kunnen worden. Kinderen, ouders en professionals werken zo op speelse wijze aan doelen als taalontwikkeling en leesbevordering. Ieder doet dat op zijn eigen niveau.

Verteltassen worden door ouders en leerkrachten samen gemaakt. Meester Ludo en een groep ouders en leraren maken ze en lenen ze iedere week met groot succes uit. Er worden enkele afspraken gemaakt met de ouders.

Naast de verteltassen is er ook de leeshut van Sint-Joris. De leeshut werd feestelijk geopend met een grote kartonnen schaar. Het is een mooi houten huisje op de speelplaats, met veel kinderboeken in mooie houten rekjes geplaatst. De kinderen kunnen daar tijdens de speeltijd komen lezen. De leeshut is een cadeau van de ouders van de school. De hut werd ingericht met de hulp van enkele sponsors.

Meer info en filmpje op www.vcov.be, ouderinfotheek, 101 goede praktijkvoorbeelden, zoekterm 'verteltas'

Masterchefs – Basisschool De Vier Winden in Sint-Jans-Molenbeek

Monique en Aziza, twee mama's van de school, nemen de organisatie van de Masterchefs op zich. Ze stellen een menu op en alle ouders die zich een dagje een Masterchef willen voelen, kunnen zich aanmelden bij hen. Er wordt samen gekookt en gegeten. De recepten van deze heerlijke gerechten, staan op de blog van 'Vier Winden Masterchefs'. Zo kunnen de ouders het thuis ook eens proberen.

Europalia op school

Een Europaliadag leent zich uitstekend om ouders mee te laten werken op school. Workshops rond het themaland, catering met gerechten uit het themaland, getuigenissen van ouders die specifieke ervaringen hebben met het themaland, ... Leerlingen gaan geboeid, moe en voldaan naar huis en ouders hebben ervaren dat hun inbreng ertoe doet!

Bietentocht voor ouders van een secundaire school

Jaarlijks wordt in oktober een bietentocht georganiseerd door de ouderraad van Dames Maria Humaniora in Aalst. Ouders en schoolteam ontmoeten elkaar in een andere sfeer en omgeving dan de schoolgebouwen. Deze activiteit is laagdrempelig en ze sluit aan bij de lokale traditie. De prijzen zijn democratisch zodat alle gezinnen kunnen deelnemen.

De tocht gaat door velden en bossen op het tijdstip dat de duisternis valt. Daarom is het licht van een uitgeholde bietenlantaarn, een theelichtje of een olielamp noodzakelijk. De tocht wordt geleid en gaat door in groepen van 30 à 40 personen. Onderweg worden enkele verrassingen voorzien waarbij telkens een streekverhaal verteld wordt. Vertellingen over Jan De Lichte, “kludde”, de “gippenessen” zijn hier op hun plaats. Zelfs het plaatselijk kerkhof werd inspiratiebron voor een legende. Meestal is de verteller goed verscholen op een rustige plaats. Iedereen geniet van een verhaal dat ‘pittig’ verteld wordt. Halverwege de tocht in het bos worden de deelnemers aan een kraampje vergast op een plakje cake met jenever of warme chocolademelk. Een eenvoudig belegde boerenboterham (boterham met kaas/hesp) of vlaai sluit de wandeling af.

10. WIE INSPRAAK KRIJGT, IS MEER GEMOTIVEERD

Als je ouders inspraak geeft in de thema's die op de koffiemomenten of ouderbijeenkomsten aan bod komen, zullen ze meer gemotiveerd zijn om deel te nemen.

Sommige ouderraden laten de ouders bij het begin van het schooljaar een enquête invullen. Ze kunnen dan aankruisen welke thema's voor ouderavonden hen interesseren. Ze krijgen in de bevraging eveneens de mogelijkheid om nieuwe thema's toe te voegen.

Bij ouderavonden over onderwerpen die veel ouders aankruisen, is de opkomst meestal veel hoger.

In het begin van elk schooljaar houden we twee koffiekletsen: eentje overdag en eentje 's avonds. We vragen dan wie zich wanneer kan vrijmaken. En we houden een 'brainstorm' over de mogelijke activiteiten en thema's voor dat schooljaar. De avondvergadering is vooral bedoeld voor mensen die zich overdag moeilijk kunnen vrijmaken, maar die wel actief betrokken willen worden en mee willen nadenken over Mama Mundi. Na die ene avondbijeenkomst komen we voor de rest van het schooljaar overdag samen, in de praktijk meestal op woensdagvoormiddag. De frequentie van samenkomen is ongeveer maandelijks.

(interview met Ann Van Hooste, Mama Mundi Kessel-Lo)

Ook voor de werking van de ouderraad geldt hetzelfde principe.

Als ouders het gevoel hebben dat ze echt inspraak krijgen, zijn ze gemotiveerd om naar de vergaderingen te komen. De kans is groot dat de ouderraad een actieve groep wordt, die mee nadenkt over knelpunten in de schoolwerking en constructief mee zoekt naar oplossingen.

11. DE OUDERRAAD EN DE SCHOOLRAAD: EEN AFSPIEGELING VAN HET OUDERPUBLIEK OP JOUW SCHOOL?

Een ouderraad is meestal geen afspiegeling van alle ouders van de school. Integendeel, meestal bestaat de ouderraad eerder uit hoger opgeleide ouders.

In scholen met een behoorlijk aantal ouders met een migratieachtergrond, is het moeilijk hen te betrekken bij de werking van ouderraad en de schoolraad.

In het Imelda Instituut in Brussel gaat een leerkracht de ouders die in de schoolraad zitten coachen. Het schoolteam merkte dat de oudervertegenwoordigers in de schoolraad afhaakten. De ouders missen de nodige achtergrond om mee te praten over de onderwijsthema's. Maar met wat extra ondersteuning is de kans groot dat de ouders naar de vergaderingen blijven komen en hun bijdrage kunnen leveren. Op de VCOV-website kunnen ouders meer informatie vinden hierover, ouderinfotheek, rubriek 'participatie op school'. Bij de VCOV kan je terecht voor advies en ondersteuning.

Soms is de taal een spelbreker. De voertaal in de ouderraad en in de schoolraad is meestal het Nederlands. Fluisterouders kunnen een oplossing bieden. Zij vertalen, al fluisterend, voor de ouders die het Nederlands nog niet zo goed beheersen of voor wie het taalgebruik te moeilijk is.

12. DE STEM HOREN VAN MOEILIK BEREIKBARE OUDERS

Een goede band met alle ouders is essentieel voor een geslaagde ouderwerking. Ouders in de ouderraad en de schoolraad zijn goed bezig als ze zoveel mogelijk de mening van alle ouders te weten komen. Op die manier kunnen ze hun stem vertolken in het lokale schoolbeleid.

Dialogotafels, laagdrempelige bevragingen en 'straffe koffiemomenten' zijn enkele manieren om minder mondige ouders te beluisteren.

12.1 Dialoogtafels

Dialoog is een simpele manier om **ouders van diverse origine**, in kleine kring, te **beluisteren**. De nadruk ligt op een open, interculturele dialoog. Met deze werkvorm kan men de samenhang op school verbeteren. De voorwaarden hiervoor zijn wel dat je voldoende tijd uittrekt en rustpauzes en stiltes toelaat.

Deze methode is gebaseerd op de gelijkwaardigheid van alle betrokkenen, de betrokkenheid bij het thema, wederzijds vertrouwen, veiligheid en erkenning van elkaar. Dialoogtafels bieden ouders die in de ouderraad of schoolraad zitten, de kans om te luisteren naar de persoonlijke ervaringen van andere ouders.

De grote verdienste van de dialoogmethode is dat de participatie van die ouders waarvan de belangen in minder mate behartigd worden/werden, gestimuleerd wordt. De oudervertegenwoordigers kunnen mogelijke **drempels in beeld brengen, pijnpunten of werkpunten** vernemen en die verwoorden naar de directeur en het schoolbestuur. Zo kan het schoolteam de schoolwerking of ouderwerking ten aanzien van doelgroepouders verbeteren. Of, op die manier kan het schoolteam de organisatie van de activiteiten aanpassen aan de verschillende doelgroepen.

Meer info over dialoogtafels, het te volgen scenario en de gespreksregels, vind je op de VCOV-website, in de rubriek ouderparticipatie, deelrubriek actieve band met alle ouders.

12.2 Laagdrempelige manieren om ouders te bevragen

Het is een belangrijke taak voor de ouderraad om de bezorgdheden van ouders aan te kaarten.

Daarom is het nodig om ouders te bevragen. In de ouderinfotheek van de VCOV-website vind je een aantal voorbeelden van ouderenquêtes.

Om de bevragingen laagdrempelig te houden, kan je een **mini-enquête** laten invullen op momenten dat er veel ouders op school zijn: bijvoorbeeld voor het oudercontact, het schoolfeest of de ouderavond. Je kan dit inkleden door een infostand op te zetten om de ouders aan te trekken. Je vraagt hen om rond een bepaalde topic enkele vragen te beantwoorden. Een drietal vragen kunnen ter plaatse ingevuld worden. Dit is snel gebeurd, ouders verliezen er niet veel tijd mee en je krijgt meestal een grote respons.

Ouders voelen zich gestimuleerd om de bevraging in te vullen als ze weten dat de school/ouderraad later zal communiceren over de resultaten en daaraan gekoppelde acties.

Sint-Pieterscollege in Leuven

In deze school wordt over bevragingen een heel goede communicatie gevoerd. Vooreerst doet de directeur een mondelinge oproep naar de ouders om de bevraging in te vullen. Nadien vertelt hij hun op welke manier de school rekening zal houden met de resultaten van de enquête en ook hierover wordt achteraf feedback gegeven.

Snoeppapiertjes om ouders te laten 'stemmen'

Probeer ludieke manieren uit om ouders inspraak te geven. Er moet gekozen worden tussen 'bosklassen' of 'sneeuwklassen'. Geef de ouders aan de schoolpoort een snoepje en laat hen het papiertje deponeren in de 'bosklasstembus' of in de 'sneeuwklasstembus'.

12.3 Van koffiemoment naar straf koffiemoment

Het koffiemoment, dat een aantal scholen organiseren om doelgroepouders te bereiken, kan uitgroeien tot een informeel info- en overlegmoment: het **straf koffiemoment**.

Naar aanleiding van een nieuw initiatief of een nieuwe maatregel, kan de school het koffiemoment gebruiken om hierover uitleg te geven aan ouders en te peilen naar hun mening.

Straf koffiemoment over gezonde tussendoortjes – VBS Vier Winden in Sint-Jans-Molenbeek

De school denkt eraan om te starten met een fruitdag.

Op het 'straf koffiemoment' geeft de directeur uitleg over dit initiatief. Een lokale arts toont de voedingsdriehoek en geeft info over gezonde voeding. Ouders mogen vragen stellen en hun mening geven.

Zien zij het zitten om één keer per week fruit mee te geven naar school? Hoe zorgen ze er thuis voor dat er gezond gegeten wordt? Wat kunnen/willen ze nog doen?

In Asse organiseert men een '**babbelklas**', in samenwerking met de zorgjuf en fluisterouders. De babbelklas gaat door op woensdagvoormiddag. Er komen thema's aan bod zoals: huiswerk, pesten....

Bij Mama Mundi in Kessel-Lo wordt op de eerste bijeenkomst gevraagd naar onderwerpen die de ouders willen bespreken. Enkele thema's daarvan komen aan bod op de ouderraad zoals huiswerk. Maar de Mama Mundi groep kiest ook voor andere onderwerpen: opvoeding van baby tot peuter, opgroeien tussen twee culturen, rituelen in verschillende culturen, overstap naar het secundair onderwijs. Af en toe worden de directie en het lerarenteam uitgenodigd om info te geven over de openluchtklassen, de inschrijvingen, het reilen en zeilen in de kleuterschool, het belang van je kind dagelijks naar school te laten komen.

Soms geeft men bekommernissen van ouders door aan de ouderraad. Er wordt dan samen gezocht naar mogelijke oplossingen. Rond huiswerkbegeleiding gaven ouders bijvoorbeeld aan dat het niet altijd evident is om hun kinderen huiswerk te laten maken. Bovendien wisten heel wat ouders niet of en hoe ze zouden kunnen helpen. De leraren hebben daarom info gegeven over hun verwachtingen naar ouders wat betreft huiswerkbegeleiding. Met hulp van het provinciaal integratiecentrum (PRIC) heeft men er tijdens verschillende bijeenkomsten aan gewerkt.

Uit interviews met ouders blijkt dat ze vragende partij zijn om informatie te krijgen over de school en het functioneren van hun kind.

De school van mijn kinderen geeft weinig informatie aan de ouders. Men moet zelf maar 'aanvoelen' wat belangrijk is. We krijgen geen verslag of schoolkrant. Hier kan de ouderraad een belangrijke rol spelen en de ouders op de hoogte brengen van het reilen en zeilen in school. De ouderraad zou de website kunnen actualiseren of een facebook pagina starten.

'Interview met een ouder over de rol van de ouderraad'

---

13. GEMAKKELIJKER GEZEGD DAN GEDAAN!

Sommige groepen van ouders zijn niet makkelijk bereikbaar. Rekening houdend met ieders achtergrond, is het voor elke school zoeken geblazen naar een gepaste manier om deze ouders te betrekken bij het hele schoolgebeuren.

Hét recept om ouderbetrokkenheid te realiseren, bestaat niet. Vaak organiseert een school al heel wat mooie activiteiten om ouders te betrekken, maar zit er geen echte lijn in de aanpak.

Daarom is het belangrijk volgende vragen voor ogen te hebben als school en als ouderraad, begaan met ouderbetrokkenheid in het algemeen, begaan met ouderbetrokkenheid van moeilijk bereikbare ouders in het bijzonder:

- ✚ Welke aandacht krijgt ouderbetrokkenheid in het gevoerde schoolbeleid?
  - Elke school wil betrokken ouders, maar hoe wordt hier in praktijk werk van gemaakt en vanuit welke visie?
- ✚ Welke rol krijgt de ouderraad in het betrekken van ouders?
  - Is de ouderraad een echt participatieorgaan? Denkt men alleen mee over interessante activiteiten die geld in het laatje brengen of denkt men mee over het effectief verhogen van de betrokkenheid van ouders in het leerproces?
- ✚ Voldoet het schoolteam en de ouderraad aan de basisuitgangspunten voor een authentiek en ouderbetrokken schoolbeleid?
  - is er een basishouding van respect?
  - zien leraren en ouders elkaar als gelijkwaardige/volwaardige partners in het vormings- en opvoedingsproces waarin ieders deskundigheid wordt gevaloriseerd?
  - neemt men leerlingen ernstig in het eigenaar zijn van hun leertraject?
- ✚ Is men bereid om ouderbetrokkenheid in al zijn aspecten een plaats te geven in de aanpak en kwaliteit van het onderwijsaanbod en de ouderwerking? Is men ervan overtuigd dat dit een positieve invloed heeft op het welbevinden van leraren, leerlingen en ouders? Is men ervan overtuigd dat dit een positieve invloed uitoefent op de schoolresultaten van de leerlingen?
- ✚ Is het schoolteam en de ouderraad bereid hiervan werk te maken op de verschillende niveaus waarop ouderbetrokkenheid een verschil kan maken?

- op het niveau van het eigen kind
- op het niveau van de klas
- op het niveau van de school
- op het niveau van de participatieorganen op school

Wat dit laatste niveau betreft, is het belangrijk dat de leerlingenraad, de lerarenraad, de ouderraad en de schoolraad elkaar 'vinden' in het vormgeven van een klimaat van welbevinden voor alle betrokkenen op school. Na overleg, zowel in eigen rangen als met elkaar, zal snel blijken dat elk participatieorgaan vanuit zijn prioriteiten een ander licht zal laten schijnen op wat ouderbetrokkenheid kan zijn.

Maar, de eerste stappen zijn alvast gezet.

SUCCES!

QUICKSCAN

Droomt niet elke oudervereniging ervan om een band te hebben met ALLE ouders van de school? Een oudervereniging wil ouders ontmoeten, informeren, beluisteren en hun stem laten horen, ... Kortom ze wil elke ouder betrekken bij de ouder – en schoolwerking.

Dit lijkt misschien simpel, maar niets is minder waar. Een eerste stap is om als oudervereniging OPEN te staan voor alle ouders. Met deze handige QuickScan kan je nagaan hoe 'toegankelijk en oudervriendelijk' jouw oudervereniging is.

OPEN ACTIVITEITEN voor ALLE ouders?!

LOCATIE	CHECK
<p>Waar gaat de activiteit door? Is de locatie vlot bereikbaar met de wagen, het openbaar vervoer, de fiets of te voet? Kunnen ouders onderling afspreken om samen te rijden bv. carpooling?</p>	
<p>Wanneer vindt de activiteit plaats? Overdag of 's avonds, tijdens het weekend of tijdens de week? Kunnen alle ouders zich overdag vrij maken? Zijn er ouders die 's avonds niet wensen deel te nemen? Geef tijdig de datum van de activiteiten door zodat ouders zich kunnen vrijmaken.</p>	
<p>Is het mogelijk om in de buurt gratis te parkeren? Is er een fietsenparking voorzien?</p>	
<p>Kan men persoonlijke goederen veilig en gratis opbergen? Is de vestiaire gratis?</p>	
<p>Is de locatie toegankelijk voor personen die minder mobiel zijn bv. rolstoelgebruikers, ouders met een kinderwagen, ...</p>	

VOORBEREIDING	CHECK
Zijn de activiteiten interessant voor alle ouders ? Spreken ze aan? Bv. een algemene infosessie over huiswerk ↔ een thema als omgaan met ADHD, schoolfeest, koffie – en theemoment, praatcafé, multicultureel eetfestijn, ... Worden de ouders vooraf bevraagd naar hun interesses voor activiteiten?	
Moeten er tolken zijn voor de anderstalige ouders tijdens de infosessie?	
Zijn er mannelijke of vrouwelijke begeleiders voor het praatcafé?	
Een optreden door de leerlingen maakt van je schoolfeest een topper! Maar heb je rekening gehouden met volgende zaken: <ul style="list-style-type: none"> - Kunnen minder mobiele leerlingen ook deelnemen? - Moeten kinderen zelf hun (verkleed)materiaal meebrengen van thuis? Zo ja, zijn er oplossingen voor kinderen die geen materiaal kunnen meebrengen? - Leren de kinderen hun optreden (bv. dansje) aan in de klas of na de schooluren? Kan een leerkracht, na de schooluren, zorgen voor begeleiding en opvang van de kinderen? - Kunnen de vrijwilligers het optreden van hun kind gaan bekijken? 	
Wordt er rekening gehouden met ieders eetgewoonten (vegetariërs, halal vlees, koosjer keuken)?	
Geen tekort aan helpende handen ? Wens je de medewerking van het schoolteam ? Bespreek de taakverdeling en timing vooraf. Verdeel de shiften zodat elke ouder het optreden van zijn/haar eigen kind kan zien.	
Zijn er voldoende veiligheidsmaatregelen getroffen? bv. vrijwilligersverzekering, begeleiding bij springkasteel, ...	
Zijn alle ouders uitgenodigd ? Voorziet de school voor gescheiden ouders een dubbele uitnodiging?	
Heb je duidelijke, verstaanbare taal gebruikt op de uitnodiging?	
Heb je promotie gemaakt via verschillende kanalen? Schriftelijk: via brief, agenda, heen-en-weerschriftje, de schoolkrant – en website, sociale media, sms, gemeentelijk infoblad en lichtkrant, parochieblad, ... Mondeling: ouders aanspreken aan de schoolpoort, op het oudercontact en andere schoolactiviteiten, ...	
Zijn er verschillende mogelijkheden om in te schrijven bv. via de klasleerkracht, website, invulstrookje, sms, telefonisch, ...	

ACTIVITEIT	CHECK
------------	---

Wie zorgt er voor een warm, gastvrij onthaal bij aankomst?	
Zijn de directie en/of de leerkrachten aanwezig ? Kunnen de ouders hen aanspreken?	
Is de activiteit betalend en vormt dit geen drempel? Zijn de betalingsmogelijkheden toegankelijk voor alle ouders bv. bankoverschrijving ↔ contant via de klasleerkracht...	
Wordt het programma bij het begin van de activiteit voorgesteld en wordt de vooropgestelde timing gerespecteerd? (cfr. babysit, laatste busverbinding, ...)	
Wordt er drank aangeboden, gratis of aan een democratische prijs? Wordt er alcohol geserveerd of niet?	
Wordt er kinderopvang voorzien of mogen ouders hun kinderen meenemen naar de activiteit?	
Heb je toelating gevraagd om foto's te nemen en deze nadien te publiceren op bv. de schoolwebsite?	

NA DE ACTIVITEIT	CHECK
Is het verslag duidelijk en verstaanbaar opgesteld? Worden de foto's en/of het verslag op de schoolwebsite geplaatst?	
Heb je aan de deelnemers gevraagd hoe ze de activiteit vonden?	
Worden alle 'helpers' bedankt voor hun inzet?	

<p>Conclusies:</p> <p>Wat loopt er goed? Wat wil je behouden?   Wat kan er anders? Hoe zal je het aanpakken?   Is dit een taak voor de oudervereniging en/of de school? Wie neemt initiatief?</p>
--

QUIKSCAN: Een OUDERVERENIGING.... voor ALLE ouders?!

OUDERWERKING	CHECK
Zijn de leden van de oudervereniging herkenbaar aanwezig op de schoolactiviteiten (badges, t-shirts OV)? Spreken ze ouders actief aan? Stellen ze de oudervereniging voor, ook aan de nieuwe ouders? Wordt er rekening gehouden met de taalkennis van de ouders?	
Hoe kunnen ouders de oudervereniging contacteren ? Via een ideeënbus, brief, e-mail, website, telefoon, mondeling aan de schoolpoort, tijdens activiteiten, ...	
Worden alle ouders uitgenodigd om toe te treden tot de oudervereniging? Worden ze uitgenodigd op de 'startvergadering' ?	
Kan een ouder gratis lid worden van de oudervereniging?	
Staat de groep open voor nieuwkomers en nieuwe ideeën?	
Wordt er voldoende tijd gemaakt om kennis te maken met nieuwe kandidaat leden en hen te informeren over de ouderwerking?	
Zijn de verwachtingen naar een lid van de oudervereniging duidelijk? Moet je elke vergadering aanwezig zijn of moet je aan elke activiteit meewerken?	
Is er voor elke vrijwilliger wat wils? Zijn er denkers en doeners ?	
Is er op school een ruimte beschikbaar waar de oudervereniging fijn kan vergaderen?	
Zijn de data van de vergaderingen haalbaar voor alle ouders? Spreek een timing af en respecteer ze bv. vergadering van 20u tot 22u.	
Zijn er geen hindernissen om deel te nemen aan de vergaderingen van de oudervereniging bv. na de vergadering een rondje trakteren op café, taalgebruik, vergadering bij iemand thuis, ...	
Waar kunnen ouders de uitnodiging en het verslag van de oudervereniging nalezen? Krijgen ouders, op aanvraag, een papieren afdruk?	
Is het verslag duidelijk voor buitenstaanders en verstaanbaar voor anderstaligen? Schrijf actief en vermijd afkortingen.	
Worden alle vrijwilligers (op het einde van het schooljaar) bedankt voor hun inzet? Heb je feestelijk afscheid genomen van de uittredende leden? Wie neemt er persoonlijk contact op met ouders die afhaken?	

Conclusies:

Wat loopt er goed? Wat wil je behouden?
 Wat kan er anders? Hoe zal je het aanpakken?
 Is dit een taak voor de oudervereniging en/of de school? Wie neemt initiatief?